

OHJAUSSUUNNITELMA

1.8.2021

Eiran aikuislukio

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Ohjauksen keskeiset käsitteet	3
3. Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet	5
4. Ohjauksen järjestäminen	9
4.1. Ohjaus ennen opintoja ja opintojen aikana	9
4.2. Jatko-ohjauksen järjestäminen	10
4.3. Yhdenvertainen ja esteetön opintopolku ja oppimisympäristö	11
5. Ohjauksen toimijat ja työnjako	12
6. Yhteistyö eri tahojen kanssa opintojen aikana ja siirtymävaiheissa	16
6.1. Yhteistyö perusopetuksen kanssa (aikuiset)	16
6.2. Yhteistyö sairaalakoulun kanssa	17
6.3. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUVA	17
6.4. Yhteistyö muiden lukioden kanssa	18
6.5. Ammatillisten oppilaitosten kanssa tehtävä kaksoistutkintoyhteistyö	18
6.6. Yhteistyö muiden ammatillisten oppilaitosten kanssa	19
6.7. Yhteistyö muiden ulkopuolisten verkostojen kanssa	19
6.8. Yhteistyö URHEAn kanssa	19
6.9. Korkeakouluyhteistyö sekä työelämä-, yrittäjyys- ja kansainvälisyysosaaminen osana eiralaista ohjausta	20
6.9.1. Korkeakouluyhteistyö ohjauksessa	20
6.9.2. Yrittäjyys, työelämävalmiudet ja yhteistyö työelämän kanssa	21
6.9.3. Kansainvälinen osaaminen osana ohjausta	21
7. Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat	22
7.1. Sisällöt	22
7.2. Menetelmät	23
7.3. Työtavat	24
8. Ohjauksen arviointi ja kehittäminen	25

1. Johdanto

Tämä ohjaussuunnitelma on osa Eiran aikuislukion 1.8.2021 voimaan tulevaa opetussuunnitelmaa. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan millä tavalla tutkinto-opiskelijoiden ohjaus järjestetään Eirassa. Samalla ohjaussuunnitelma toimii Eiran ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä. Ohjaussuunnitelma sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta kuvauksen ohjauksen keskeisistä käsitteistä, tehtävistä, tavoitteista, toimijoista, työnjaosta, sisällöistä, menetelmistä, työtavoista sekä yhteistyöstä työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa sekä kuvauksen ohjauksesta siirtymävaiheissa. Näiden lisäksi tässä asiakirjassa kuvataan ohjauksen arviointi ja kehittäminen. Ohjaussuunnitelman lisäksi Eirassa on käytössä ohjauksen toimintakäsikirja, jossa tarkennetaan vuosittaisia ohjaussuunnitelman painopisteitä ja kehittämisalueita.

Ohjaukseen liittyviä asioita käsitellään opetussuunnitelman luvussa 4.1. Eiran aikuislukion opinto-ohjauksen toiminnan järjestämistä raamittavat opetussuunnitelman lisäksi Eiran arvot ja resurssit. Ohjauksen toimintaa seurataan, arvioidaan ja kehitetään Eiran strategian mukaisesti.

Uuden opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti opiskelijat saavat opintoihin ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta Eirassa aikuislukio-opintojen aikana, valmistumisvaiheessa sekä keskeyttäessään tai erotessaan aikuislukion opinnoista. Eirasta valmistuneelle opiskelijalle annetaan ohjausta jatko-opintoihin hakeutumisessa ja urasuunnittelussa valmistumisvuotta seuraavan vuoden ajan, mikäli hän ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa lukion jälkeen.

Eiran ohjauksen keskeisiä jaettuja periaatteita ja arvoja ovat opiskelijalähtöisyys, kokonaisvaltaisuus, perspektiivin laajentaminen, vuorovaikutus, toiminnan avoimuus sekä opiskelijan ja ohjaajan välinen yhteistyö. Ohjaustoiminta on vuorovaikutteista ja sitä tehdään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ohjauksen visiona on tukea opiskelijaa kohti itseohjautuvuutta sekä vahvistaa opiskelijassa tulevaisuudentoivoa ja toimijuutta. Ohjauksen avulla opiskelijaa rohkaistaan löytämään omat vahvuutensa, pohtimaan omia tulevaisuuden mahdollisuuksiansa sekä kehittämään itseään.

2. Ohjauksen keskeiset käsitteet

Ohjaus on koko henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, jossa eri toimijoilla on omat roolinsa ja tehtävänsä opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa. Ohjausta annetaan opintojen aikana sekä erilaisissa siirtymä- ja nivelvaiheissa. Ohjaus voi olla yksilöllistä, aineenopetukseen sisältyvää, pienryhmässä tapahtuvaa tai vertaisohjausta. Ohjaus on samalla myös opiskelijan omien opiskelutaitojen ja tietojen arvioinnin syventämistä, jossa opiskelija itse on aktiivinen ja osallistuva toimija. Eiralaisessa ohjauksessa otetaan huomioon kokonaisvaltaisesti moninaisen opiskelijakunnan tuen tarpeet, yksilölliset elämäntilanteet ja tavoitteet.

Opinto-ohjauksella tarkoitetaan opiskelijan opiskeluprosessin ohjausta, tienviittojen asettelua opiskelijan opinpolulle, jatko-opintoihin sekä opiskelijan uratietoisuuden kasvattamista.

Ohjaustoiminta jaetaan kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat opiskelijan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen, oppimaan oppimisen ja opiskelutaitojen vahvistaminen sekä elämän- ja urasuunnittelutaidoissa ohjaaminen.

Ohjauksen toimijat tukevat opintojen aikana päivittyvän henkilökohtaisen **opintosuunnitelman** teossa. Opintosuunnitelma koostuu lukion opiskelusuunnitelmasta, ylioppilastutkintosuunnitelmasta sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelmasta. Opintosuunnitelma kuvataan tarkemmin kappaleessa ohjauksen tehtävä ja tavoitteet.

Uraohjauksella tarkoitetaan opiskelijan urasuunnittelutaitojen vahvistamista sekä työelämä tietoisuuden lisäämistä.

Jatko-opinto-ohjauksella tarkoitetaan opiskelijan ohjaamista lukion jälkeisten opintojen tutkimiseen, omien jatko-opintomahdollisuuksiensa pohdintaan, jatko-opintosuunnitelman laatimiseen sekä jatko-opintoihin pyrkimiseen lukioaikana.

Jatko-ohjauksella tarkoitetaan lukion keskeyttäneille tai jo oppimäärän suorittaneille annettavaa ohjausta. Lukion päättäneille, ilman jatko-opiskelupaikkaa jääneille voidaan opiskelijan sitä pyytäessä antaa jatko-ohjausta vielä vuosi valmistumisen jälkeen.

Siirtymävaiheilla tarkoitetaan aikaa, jolloin opiskelija siirtyy oppilaitoksista toiseen, työelämästä koulutukseen tai päinvastoin. Siirtymävaiheessa opiskelija etsii paikkaansa koulutuksessa tai työelämässä sekä laajemmin elämänsä suuntaa. **Nivelvaiheella** tarkoitetaan vaihetta, jolloin opiskelija siirtyy peruskoulusta toiselle asteelle. Kouluasteiden välisen ohjauksellisen yhteistyön, erityisjärjestelyjen hakemisen, verkko-ohjauksen välineiden, digitaalisten palveluiden ja opintososiaalisten tukien pariin ohjaamisen avulla siirtymistä luodaan mahdollisimman sujuvia.

Esteettömyys opinnoissa tarkoittaa koulurakennuksen esteettömyyden lisäksi opintojen ja siirtymien sujuvuuden mahdollistamisesta kaikille opiskelijoille, jotta kaikkien perusoikeus opiskella kykyjensä ja mahdollisuuksiensa mukaan toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Ohjauksen ja tuen saavutettavuus monin eri tavoin kaikille luo perustan esteettömyydelle.

Yhdenvertaisuudella ohjauksessa tarkoitetaan sitä, että opiskelijat ovat samanarvoisia riippumatta heidän iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan tai vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammaisuudestaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan, sukupuolestaan, sukupuoli-identiteetistään, sukupuolen ilmaisustaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertaisuus koulutuksessa on opiskelijan perusoikeus, joka velvoittaa yhdenvertaisuussuunnitelman kirjausten hengen noudattamista ohjauksessa. Yhdenvertaisuuden edellytysten toteutuminen varmistetaan hyödyntämällä ajantasaisia digitaalisia palveluita ja kehittämällä ohjauksessa toimivan henkilöstön osaamista ja tietoisuutta pitkäjännitteisesti. Yhdenvertaisuutta luodaan esimerkiksi rasistisia rakenteita purkavalla antirasistisella jatko-opinto-ohjauksella, erityisen tuen menetelmillä ja kielitietoisella ohjauksella.

Sukupuolitietoisella ohjauksella tarkoitetaan ohjausta, jossa otetaan huomioon opiskelijan tavoitteet, aatteet ja erilaiset kokemukset niin, että opiskelija rohkaistuu pohtimaan myös sukupuolelleen epätyypillisiä jatkokoulutus- ja uravaihtoehtoja. Tarkoituksena on laajentaa opiskelijan käsitystä mahdollisuuksistaan sekä lisätä sukupuolten välisen tasa-arvoisuuden lisääntymistä koulutuksen avulla työelämässä.

3. Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Eiran aikuislukion ohjauksen tavoitteena on kohdata opiskelijat yksilöllisesti, tukea opiskelijoiden opiskelumotivaatiota, ohjata opiskelijoita löytämään omat vahvuutensa, auttaa heitä tunnistamaan omaa osaamistaan ja rohkaista tutustumaan eri tulevaisuuden vaihtoehtoihin sekä tunnistamaan omia tulevaisuuden työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan.

Ohjauksen avulla tuetaan opiskelijan hyvinvointia, elämänsuunnittelun ja -hallinnan taitoja sekä autetaan opiskelija parantamaan valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa. Ohjauksen avulla opiskelijoita kannustetaan kehittämään jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan monipuolisissa oppimisympäristöissä. Tavoitteena on edistää opiskeluvalmiuksien kehittymistä sekä sujuvoittaa opiskelijan lukio-opintoja ja opiskelijan siirtymistä lukiosta jatko-opintoihin ja edelleen työelämään, lisätä opiskelijan valmiuksia tehdä ja arvioida koulutusta, omaa elämänuraa ja työllistymistä koskevia ratkaisuja ja valintojaan opintojen eri vaiheissa sekä vahvistaa opiskelijan aktiivista toimijuutta, osallisuutta, itseohjautuvuutta ja vastuullisuutta. Opiskelijan luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä koko lukio-opintojen ajan. Samoin opiskelijaa tuetaan tunnistamaan kehittämisen kohteitaan sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin.

Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä hyödyntämään erilaisia opiskeluympäristöjä niin, että opiskelija oppisi aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Opiskelijoiden erilaiset valmiudet elinikäiseen oppimiseen pyritään ottamaan huomioon niin, että kukin opiskelija saa lähtötasonsa mukaisesti lukion aikana valmiuksia elinikäiseen oppimiseen sekä hankkii valmiuksia, joita tarvitaan jatko-opinnoissa ja työelämässä. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia.

Opintosuunnitelma

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi jokainen opiskelija laatii ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opintosuunnitelma

tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden rakentaa pitkäjänteisesti omia opintojaan sekä arvioida niissä etenemistä. Opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa. Se ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Opiskelija päivittää suunnitelmaansa säännöllisesti opintojen edetessä. Opiskelija saa tarvittaessa apua suunnitelman päivittämiseen opetushenkilöstöltä. Opintojen aikana pohditaan muun muassa sitä, miten tehdyt valinnat ja opintojen sisällöt ovat yhteydessä opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelmiin.

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon aikuisopiskelijoiden yksilölliset elämänkentät, elämäntilanne, tavoitteet ja valmiudet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset huomioidaan. Muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen tunnustetaan myös korkeakoulu, työelämä, yrittäjyys ja kansainvälisyys osaamisen osalta.

Opiskelijaa kannustetaan lukio-opintojen aikana tutustumaan ja kokeilemaan korkea-asteen opintoja osana lukio-opintoja. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin Eirassa tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen.

Opiskelijoilla voi olla hyvin erilaiset valmiudet opintojensa suunnitteluun. Siksi opiskelijoille tarjotaan monipuolista tukea opintosuunnitelman laatimiseen ja päivittämiseen. Opiskelijaa ohjataan tekemään opintosuunnitelmansa sähköisesti, jolloin ohjauskeskusteluja ja muuta ohjausta voidaan käydä tämän suunnitelman pohjalta. Sähköinen opintosuunnitelma tarjoaa opiskelijalle samalla paikan reflektoida omia tulevaisuutta koskevia ajatuksiaan opintojen aikana. Koulun kotisivuille luodaan opiskelijoiden ja ohjaajien käyttöön ohjauksellista materiaalia, jota opiskelija voi hyödyntää itsenäisesti tai ohjaajan kanssa suunnitelmaa laatiessaan ja päivittäessään. Opintosuunnitelman eri vaiheisiin opiskelijoille voidaan tarjota eri teemoihin keskittyviä infoja ja pienryhmiä. Lisäksi opiskelijoille tarjotaan henkilökohtaista ohjausaikaa, jotta opiskelija saa halutessaan mahdollisuuden keskustella henkilökohtaisesti suunnitelman tekemiseen vaikuttavista tekijöistä.

Lukion opiskelusuunnitelma

Opiskelusuunnitelma laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritettut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus, joista opiskelija voi hakea opintojen hyväksilukua. Opiskelijalle tunnistetaan ja tunnustetaan opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritettut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opiskelusuunnitelmassa huomioidaan myös opiskelijan suomen kielen taito, muu kielitaito sekä opiskeluvalmiudet.

Opiskelusuunnitelmassa kuvataan opiskelijan lukiossa suoritettavat opinnot, lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat, mahdolliset muissa oppilaitoksissa suoritettavat opiskelu- ja tutustumisjaksot ja työelämään tutustumisjaksot sekä opiskelijan arvioitu opiskeluaika. Lisäksi opiskelusuunnitelmassa huomioidaan opintojen suorittamistavat, mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt ja tuen tarve. Opiskelijalle tarjotaan välineitä seurata omien opintojensa edistymistä.

Ylioppilastutkintosuunnitelma

Ylioppilastutkintosuunnitelmaa rakennetaan lukio-opintojen aikana, kun opiskelijan tavoitteet ja tulevaisuudensuunnitelmat muotoutuvat. Samalla opiskelijaa tiedotetaan mahdollisesti käytössä olevista tukitoimista ylioppilaskirjoituksissa ja ohjataan näiden palveluiden hakemiseen. Opiskelijaa ohjataan ylioppilastutkintosuunnitelman laatimisessa pohtimaan omia jatko-opinto- ja urasuunnitelmiaan. Tavoitteena on, että opiskelijan jatko-opintoihin ja tulevaisuuteen liittyvät suunnitelmat toimivat ylioppilastutkintosuunnitelman pohjana. Ylioppilastutkintosuunnitelma taas toimii pohjana opiskelijan opintojakso- ja ainevalinnoille lukiossa. Tavoitteena on, että opiskelijan suunnitelma on realistinen niin, että opiskelijan saa lukion päättötodistukseen ja/tai ammatilliseen tutkintoon kuuluvat opinnot valmiiksi valmistuessaan ylioppilaaksi.

Jatko-opinto- ja urasuunnitelma

Opiskelija tekee lukio-opintojen aikana jatko-opinto- ja urasuunnitelman jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Opiskelijalle tarjotaan jatko-opintosuunnitelman kautta

mahdollisuuksia tutustua jatko-opintotarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita, omien kiinnostustensa ja suunnitelmiensa mukaisesti. Jatko-opintosuunnitelman laatiminen on prosessi, joka edistyy koko lukio-opintojen ajan. Koska jatko-opinto- ja urasuunnitelma ohjaa ylioppilaskirjoituksiin liittyviä valintoja, sen laatiminen pyritään aloittamaan jo opintojen alkuvaiheessa ennen ylioppilastutkintosuunnitelman tekemistä.

Jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisen tueksi opiskelija saa ohjauksessa välineitä pohtia omia jatko-opintoihin liittyviä ajatuksiaan ja valintojaan. Osana ura- ja työelämätaitoja opiskelijalle tarjotaan lukioaikana mahdollisuuksia oppia tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittymisen kohteitaan sekä kehittää itsearviointitaitojaan ja yleisiä työelämätaitoja, joita hän tulevaisuudessa tarvitsee. Omien urasuunnittelutaitojen kehittäminen otetaan huomioon itsenäisenä oppimisen tavoitteena.

Opiskelijalle tarjotaan lukioaikana tietoa erilaisista jatko-opintoihin, urasuunnitteluun, työelämään ja yrittäjyyteen liittyvistä vaihtoehtoista. Opiskelijaa kannustetaan lukio-opintojen aikana tutustumaan työelämään ja kokeilemaan korkea-asteen opintoja osana lukio-opintoja. Korkea-asteen ja työelämään tutustumisen tavoitteena on auttaa opiskelijaa löytämään oma jatko-opinto- ja urapolkunsu, tukea opiskelumotivaatiota sekä kehittää jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia taitoja. Tavoitteena on myös, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota jatko-opinto- ja urasuunnitelman tekemisen pohjana. Opiskelija saa tukea jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimiseen aineenopettajilta ja opinto-ohjaajilta.

4. Ohjauksen järjestäminen

4.1. Ohjaus ennen opintoja ja opintojen aikana

Eiran aikuislukion ohjauksen taustalla on koko koulu ohjaa –ajatus. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat: henkilökohtainen opinto-ohjaajan antama ohjaus, ryhmäperehdytykset, opinto-ohjauksen opintojakso, pienryhmäohjaus, ohjauksen videot, ohjaukseen liittyvä tiedottaminen, ohjauksen infot opintojen eri vaiheissa, opiskelijahuollon toiminta, erityinen tuki, toimiston palvelut sekä opettajien antama ainekohtainen ohjaus. Ohjauksessa hyödynnetään lähi- ja etäohjauksen muotoja.

Ohjauksellista tiedottamista ennen opintojen aloittamista annetaan yhteistyössä toimiston ja tiedottajan kanssa. Aikuisten lukiokoulutuksesta, koulutukseen hakeutumisesta ja koulutuksen sisällöstä annetaan tietoa kaikille kiinnostuneille. Opinto-ohjaajille järjestetään tarvittaessa infotilaisuuksia ja lukiokoulutuksesta ilmoitetaan sosiaalisessa mediassa, lähialueen lehdissä ja muilla ajankohtaisilla tiedotuskanavilla. Lukio-opinnoista kiinnostuneilla on mahdollisuus tutustua opetukseen lukiossamme.

Ohjauksellinen tukimateriaali kotisivuilla on apuna erityisesti heille, jotka haluavat suorittaa lukion mahdollisimman itsenäisesti. Materiaali tukee opiskelijan itseohjautuvuutta ja auttaa myös koulun henkilökuntaa, kun opiskelijaa ohjataan hakemaan tietoa itsenäisesti. Eiran aikuislukioon hakeva uusi opiskelija saa tarvitsemansa tiedon kouluun ilmoittautumisesta ja aloituksesta näistä tukimateriaaleista ja ilmoittautumislomakkeen yhteydessä olevasta informaatiosta. Alaikäisten opiskelijoiden kohdalla järjestetään myös huoltajatapaaminen ennen opiskelijaksi ottamista.

Opinto- ja uraohjaus toteutetaan pääosin opinto-ohjaajan antamana henkilökohtaisena ohjauksena ja mahdollisesti pienryhmäohjauksena tai opintojaksomuotoisena ohjauksena.

Ohjauksellisia infoja ja ohjevideoita lukio-opinnoista ja lukio-opintojen aloittamisesta voidaan tarjota niin aloittaville, toisista oppilaitoksista siirtyville kuin Eirassa jo opiskeleville opiskelijoille. Ohjauksellisia infoja ja ohjevideoita lukio-opinnoista ja lukio-opintojen aloittamisesta voidaan tarjota niin aloittaville, toisista oppilaitoksista siirtyville kuin Eirassa jo opiskeleville opiskelijoille.

Opiskelija laatii opintojensa alussa henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Opiskelijaa kannustetaan omaan aktiivisuuteen sekä opintojen suunnittelussa että opintojen seurannassa. Ohjauksen välineitä kehitetään niin, että opiskelijalla itsellään on mahdollisuus suunnitella ja seurata opintoja itsenäisesti.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa keskeisenä elementtinä on ohjaajan ja opiskelijan välinen luottamus. Luottamuksen syntymiseen tarvitaan aikaa ja opiskelijan aitoa kohtaamista. Ohjauksen tarve on hyvin erilainen erilaisista elämäntilanteista tuleville opiskelijoille. Tämän vuoksi ohjauksessa keskustellaan ohjattavan tarpeista riippuen opintoihin, hyvinvointiin, koulutus- ja ammatinvalintoihin sekä tulevaisuuteen ja elämäntilanteeseen liittyvistä kysymyksistä. Aikuisten ohjauksessa korostuvat usein opintojen suunnittelun ohella elämänhallintaan ja arjen sujumiseen liittyvät asiat.

Opiskelija laatii opintojensa aikana henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman lisäksi ylioppilastutkintosuunnitelman ja jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Nämä voivat myös olla osa opinto-ohjauksen opintojaksoa.

Opinto-ohjaajat koordinoivat yhteishakuihin liittyvää infoa ja tiedottamista. Hakeutumiseen liittyvässä tiedottamisessa pyritään ennakkointiin. Ohjausta tehdään opiskelijalähtöisesti eli opiskelijan lähtökohdat, toiveet ja tavoitteet huomioiden. Opiskelijaa kannustetaan hankkimaan tietoa itsenäisesti hakeutumisprosessista ja opinto-ohjaaja auttaa ja tukee opiskelijaa jatko-opintosuunnitelman laatimisessa. Opinto-ohjaajien kautta on mahdollisuus saada neuvontaa hakulomakkeiden täyttämiseen. Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua koulussa järjestettäviin infotilaisuuksiin, korkeakoulujen infoihin sekä alumnitoimintaan. (ks. korkeakouluyhteistyö, yritys yhteistyö, kansainvälisyys) Opiskelija voi hyödyntää opinto-ohjauksen opintojakson materiaalia laatiessaan itselleen urasuunnitelmaa. Ohjauksessa opiskelijaa kannustetaan näkemään monenlaiset opiskelumahdollisuudet niin Suomessa kuin ulkomailla. Kansainvälisiin korkeakouluihin hakeutumisessa hyödynnetään valtakunnallisia verkostoja neuvonnan ja ohjauksen osalta. Ohjauksessa kannustetaan opiskelijoita osallistumaan ulkomaalaisten yliopistojen vaatimiin kielitesteihin.

4.2. Jatko-ohjauksen järjestäminen

Eirasta valmistuneelle opiskelijalle annetaan ohjausta jatko-opintoihin hakeutumisessa ja urasuunnittelussa valmistumisvuotta seuraavan vuoden ajan, mikäli hän ei ole saanut jatko-

opiskelupaikkaa lukion jälkeen. Opiskelijoille tiedotetaan jo opintojen alussa ja valmistumisvaiheessa oikeudesta jatko-ohjaukseen.

Jatko-ohjausta antavat pääsääntöisesti opinto-ohjaajat. Jatko-ohjaus voi sisältää jatko-opinto-ohjausta yliopistoon ja ammattikorkeakouluun tai lisäopintoihin lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa tai ohjausta työelämään.

4.3. Yhdenvertainen ja esteetön opintopolku ja oppimisympäristö

Eiralaisessa ohjauksessa opiskelijoilla on mahdollista saada opintoihin tukea niin, että kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet selvittää opinnoissa eteenpäin. Jokaisella opiskelijalla on oikeus saada opetusta sekä oppia ja opiskella omien kykyjen ja mahdollisuuksien mukaan. Kaikille opiskelijoille on tarjolla opiskelijahuoltopalvelut, joihin kuuluvat terveydenhoitajan, lukion psykologin ja lääkärin palvelut. Opiskeluun ja opintojen etenemiseen liittyvissä erityiskysymyksissä voi kääntyä erityisopettajan ja opinto-ohjaajan puoleen. Ohjauksen tavoitteena on lisätä opiskelijan omaa toimijuutta, oppimisvalmiuksia ja oppimaan oppimisen taitoja sekä ymmärtämystä omien valintojen ja toiminnan vaikutuksista tulevaisuuteen. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään.

Opiskelijalla on tietyin edellytyksin oikeus avustajapalveluihin, erityisiin apuvälineisiin ja vastaaviin tukipalveluihin asuinkunnassaan. Näistä erityisistä järjestelyistä opiskelijan tulee informoida opetuksen järjestäjää etukäteen, jotta järjestelyt osataan ottaa huomioon koulun arjessa. Opintojen järjestelyissä otetaan huomioon:

- yksilölliset opetusjärjestelyt ja ohjaus
- opiskelijan osallisuus ja hyvinvointi
- toimiva vuorovaikutus, tilat ja ympäristö
- tietotekniikka, viestintä ja oppimateriaali

Yksilölliset opetusjärjestelyt ovat osa opiskelun esteettömyyttä. Järjestelyt voivat olla tarpeen opintojen aikana, jos opiskelijalla on esimerkiksi kuulo-, näkö- tai muu aistivamma, aivo- tai liikuntavamma, luki- tai kirjoitusvaikeus. Erityisjärjestelyt voivat tarkoittaa esimerkiksi

lisääaikaa kokeissa, suullista koetta, pienryhmätilaa tai suurempaa tietokoneen näyttöä ja oikeutta käyttää suurennettua tekstiä.

Eiran aikuislukiossa pyritään ottamaan huomioon viestinnän ja verkko-opetuksen saavutettavuus sekä laitteiden ja kalusteiden toimivuus erilaisten käyttäjien tarpeiden mukaan. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään opiskelussa ja opintojen palveluissa yhä enemmän. Useimmiten se voi edistää opetuksen ja opiskelun saavutettavuutta, kun toiminta ei ole sidoksissa aikaan ja paikkaan. Eirassa otetaan huomioon saavutettavuusohjeet (esimerkiksi WCAG 2.0) ja varmistetaan sähköisten palvelujen ja opetuksen saatavuus ja toteutus. Esimerkiksi ohjauksen ohjevideot ovat tekstitettyjä, jolla varmistetaan saavutettavuutta. Opiskelijan toivotaan kuitenkin itse olevan aktiivinen ja kertovan kehittämistoiveistaan ja tarpeistaan henkilökunnalle. Esteettömällä opintopolulla ja oppimisympäristöllä tarkoitetaan muun muassa seuraavaa:

- esteettömiä oppimateriaaleja
- helposti saavutettavia oppimisympäristöjä
- opiskelijalähtöisiä sähköisiä palveluita
- vaivatonta liikkumista piha- ja paikoitusalueella
- helppoa sisäänpääsyä rakennuksiin
- vaivatonta liikkumista ja toimimista oppilaitoksen sisällä
- hyvää kuuntelu ympäristöä
- selkeitä ohjeita ja opasteita

5. Ohjauksen toimijat ja työnjako

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaajat vastaavat ohjauksen kokonaisuudesta ja sen suunnittelusta. Iso osa opinto-ohjaajien tehtävästä muodostuu opiskelijoiden henkilökohtaisen, kunkin opiskelijan elämäntilanteeseen sopivan ja tavoitteellisen opintosuunnitelman laatimisen ohjaamisesta. Ohjausta voidaan antaa yksilöohjauksena, ryhmäohjauksena tai opinto-ohjauksen opintojakson muodossa.

Opinto-ohjaajat suunnittelevat yhdessä muiden toimijoiden kanssa ohjauksen toimintakulttuuria niin, että opiskelijoille on tarjolla monipuolisia ohjauksen muotoja ja

materiaalia omien opintojen, tulevaisuuden ja oman uravalinnan tueksi. Opinto-ohjaajat huolehtivat ohjauksellisesta tiedottamisesta niin, että opiskelija saa riittävästi ajantasaista tietoa opintojen suunnitteluun ja etenemiseen liittyvistä aikatauluista ja sisällöistä kuten päättötodistuksesta, yo-kirjoituksista, kokeiden suorittamisesta ja jatko-opintoihin hakeutumisesta.

Opinto-ohjaajat tekevät yhteistyötä lukion muiden toimijoiden kanssa. Opinto-ohjaajat osallistuvat aineryhmien työskentelyyn, moniammatillisen opiskelijahuoltoryhmän toimintaan ja tekevät yhteistyötä muun hallinnon kanssa tuomalla toimintaan ohjauksellista osaamista. Opiskelijan huoltajat ja tukihenkilöt ovat olennainen yhteistyökumppani erityisesti alaikäisten ohjauksessa. Muuttuvan koulutusjärjestelmän, sosiaalisen tuen, ohjauksen ja tutkimuksen seuraaminen sekä toimiminen verkostoissa on tärkeä osa ohjaushenkilöstön työtä.

Aineenopettaja

Aineenopettajat ohjaavat opiskelijoita oman aineensa opintojaksojen ja moduulien suorittamiseen liittyvissä asioissa, vastaavat opintojen arvioinnista ja kertovat arvioinnin perusteista. Aineenopettajat vastaavat oman aineensa pedagogisesta tuesta opiskelijoille sekä kehittävät oppiaineidensa kannalta merkityksellisiä oppimaan oppimisen taitoja. Aineenopettajat seuraavat opiskelijoiden osallistumista ja hyvinvointia. Aineenopettajien edustaja osallistuu opiskelijahuollon toimintaan ja ohjaa opiskelijoita tarvittaessa tukipalveluiden piiriin. Aineenopettajat tuntevat oman aineensa jatko-opintomahdollisuuksia ja työelämän tarpeita sekä pyrkivät tuomaan esille näitä opetuksessaan. Tarvittaessa he tukevat ja ohjaavat opiskelijoita oman ammattialansa ammatinvalintaan ja uraohjaukseen liittyvissä kysymyksissä. Aineenopettajat tekevät yhteistyötä korkeakoulujen ja työelämän toimijoiden kanssa oman opetuksen yhteydessä.

Lukion erityisopettaja

Yhteistyössä aineenopettajien kanssa erityisopettaja tunnistaa tukea tarvitsevat opiskelijat ja suunnittelee tukitoimia yhdessä opettajien, opinto-ohjaajien ja opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Hän auttaa tukea tarvitsevia opiskelijoita löytämään omat opiskelutavat ja tukee aineenopettajia oppimisen tuen suunnittelussa. Erityisopettaja huolehtii lukitestien järjestelystä. Hän ohjaa myös erityisjärjestelyjen hakemisessa

Ylioppilastutkintolautakunnalta. Erityisopettajan työrooli on kuvattu tarkemmin opetussuunnitelman kohdassa 4.2 ”Erityisopetus ja muu oppimisen tuki”.

Psykologi

Lukiopsykologi antavat psyykkistä keskustelutukea mielenterveyteen, toimintakykyyn ja tunne-elämään liittyvissä asioissa, jotta opiskelijan koulunkäynti ja oppiminen sujuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Vastaanotolle hakeutumisen syitä voivat olla esim. stressi, ahdistus, masennus, opiskelua hankaloittava uupumus tai vaikea elämäntilanne. Psykologi myös ohjaa ja neuvo muun hoidon/palvelun piiriin hakeutumisessa. Eiran aikuislukion psykologit pyrkivät tarjoamaan mahdollisimman helposti ja matalalla kynnyksellä palvelua opiskelijoille.

Terveystenhoitaja

Kouluterveydenhoitaja edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja terveyttä huolehtimalla määräaikaisten terveystarkastusten toteuttamisesta, terveysneuvonnasta sekä akuutisti sairastuneiden hoidosta ja ohjaamisesta muun terveydenhuollon pariin.

Koululääkäri

Koululääkäri on opiskeluterveydenhuollon lääketieteellinen asiantuntija, joka ohjaa tarvittaessa lisätutkimuksiin, tekee tarvittaessa lähetteen asianmukaiseen hoitopaikkaan sekä konsultoi koulun tiloissa vastaanottoa pitävää kouluterveydenhoitajaa.

Toimiston henkilöt

Opintosihteerit ovat Eiran asiakaspalvelijoita, jotka antavat yleistä opintoneuvontaa, kirjaavat opiskelijat Eiran opiskelijoiksi ja ohjaavat opiskelijoita koulun tarjoamien palveluiden piiriin. Opintosihteerit huolehtivat opiskelijaksi ottamisen yhteydessä lukio-opintoihin liittyvistä perusvalinnoista, hyväksiluvuista ja ohjaavat opiskelijoita esimerkiksi ruotsin opiskelun vapautuksen hakemisessa. Opintosihteerit hoitavat opiskelijarekisteriä, opiskelijatunnuksia ja arkistoivat opiskelijoihin liittyviä asiakirjoja.

Lisäksi opintosihteerit antavat opiskelijoille eri viranomaisille tarvittavat todistukset sekä valmistelevat ja tulostavat päättötodistukset. He hoitavat kokeiden erityisjärjestelyt niitä tarvitseville opiskelijoille päättöviikolla.

Yo-sihteerin huolehtii ylioppilaskirjoituksiin ja opiskelijoiden valmistumiseen liittyvien todistusasioiden hoitamisesta. Yo-sihteerin hoitaa yhteydenpidon ylioppilastutkintolautakuntaan. Yo-sihteerin tekee yo-kirjoituksiin liittyvästä tiedottamisesta yhdessä opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa.

Suunnittelijat vastaavat ohjaukseen liittyvien hallintojärjestelmien kehittelystä yhteistyössä opinto-ohjaajien, erityisopettajan ja opintosihteerien kanssa.

Tiedottaja

Tiedottaja suunnittelee, kehittää ja toteuttaa koulun strategian mukaista ulkoista ja sisäistä viestintää ja markkinointia eri kanavissa sekä ylläpitää ja kehittää koulun brändiä ja mielikuvaa yhdessä koulun johtoryhmän kanssa. Tiedottaja huolehtii myös Eiran tiedotteiden ajantasaisuudesta, kalenterin ja koulun kotisivujen, sosiaalisen median sekä sisäisten viestintäkanavien kanavien päivittämisestä ja kehittämisestä, koulun oppaiden tuottamisesta yhdessä opinto-ohjaajien, opintosihteerien, yo-sihteerin, apulaisrehtorin ja aineenopettajien kanssa, toimii tarvittaessa rehtorin assistenttina sekä osallistuu koulun tapahtumien toteuttamiseen.

Rehtori

Rehtorin vastuulla on ohjauksen resursseista ja rekrytoinnista huolehtiminen sekä ohjaustiimin esimiestoiminta. Rehtori vastaa ylioppilaskirjoitusten järjestämisestä, valvoo ja johtaa kokeisiin liittyvää kehittämistä. Rehtori vastaa opiskelijaksi ottamisesta ja hyväksyy tai hylkää opinto-ohjaajien valmistelemat alaikäisten opiskelijaksi ottamisen sekä lisäaikä-anomusten päätökset. Rehtori käsittelee opiskelijan erohakemukset. Rehtori voi erottaa opiskelijan ja käy tarvittaessa kurinpidollisia keskusteluita heidän kanssaan ja päättää kurinpidollisista toimista. Rehtori voi vapauttaa jostakin oppiaineesta ja hyväksyy ja allekirjoittaa opintosihteerien valmistelemat todistukset, vapautus- ja erityisjärjestelyanomukset. Opiskelija voi anoa rehtorilta erikoislupia. Luvat koskevat esimerkiksi ylimääräisiä poissaoloja ja ilmoittautumista ylioppilaskirjoituksiin. Rehtori järjestää ylioppilaskirjoituksiin liittyvät infotilaisuudet. Rehtori vastaa opiskelijahuollon toiminnasta, linjauksista ja resursseista.

Apulaisrehtorit

Apulaisrehtorit laativat kurssitarjottimen rehtorin antaman budjetin ja henkilöstöresurssien puitteissa. He ottavat mahdollisuuksien mukaan huomioon opintotarjontaan liittyviä toiveita ja tiedottavat opintoihin liittyvistä aikataulu- ynnä muista muutoksista ja peruuntumisista. Apulaisrehtorit huolehtivat koejärjestelyistä. Apulaisrehtorit vastaavat alaikäisten vanhempainiltojen käytännön järjestelyistä sekä yhteistyökoulujen opiskelijoiden opintojen järjestelyistä. He keskustelevat tarvittaessa motivoitumattomien, työrauhaa häiritsevien ja luntanneiden opiskelijoiden kanssa. Apulaisrehtorit vastaavat nivelvaiheen koulutuksen suunnittelusta ja koordinoinnista.

Tukipalvelut

It-tuki vastaa koko koulun it-palveluiden, laitteiden ja ohjelmistojen toimivuudesta, kehittämisestä ja päivityksestä. It-tuki tekee yhteistyötä koulun muun henkilöstön kanssa sekä ohjaa ja kouluttaa henkilöstöä laitteiden ja ohjelmien käytössä.

Koulun vahtimestarit pitävät huolta koko kouluyhteisön päivittäisestä turvallisuudesta ja muu kiinteistön huoltohenkilökunta yleisestä siisteydestä ja viihtyvyydestä. Koulun palvelupäällikkö vastaa tilojen ja kalustuksen turvallisuudesta, esteettömyydestä, toimivuudesta ja riittävydestä.

6. Yhteistyö eri tahojen kanssa opintojen aikana ja siirtymävaiheissa

Ohjauksen merkitys on erityisen tärkeää koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa, jotta opiskelijoiden siirtyminen eri oppilaitostasoille olisi mahdollisimman sujuvaa.

6.1. Yhteistyö perusopetuksen kanssa (aikuiset)

Yhteistyötä nivelvaiheessa tehdään Eirassa oppilaitoksen sisällä siirryttäessä peruskoulusta lukioon. Kun opiskelija saa peruskoulun päättötodistuksen, hän voi siirtyä suoraan lukioon, mikäli suomen kielen taito ja opiskeluvalmiudet ovat riittävällä tasolla. Eiran perusopetuksen opiskelijoille järjestetään lukio-opintoihin liittyviä infoja ja opiskelijalla on mahdollisuus peruskouluopintojen loppuvaiheessa myös kokeilla lukio-opintoja.

Eiran aikuislukio tekee tarvittaessa yhteistyötä myös muiden aikuisten perusopetusta tarjoavien koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Alle 18-vuotiaiden hakijoiden osalta perusopetuksen kanssa tehdään tarvittaessa yhteistyötä perusopetuksen oppilaanohjaajien, kuraattorien ja erityisopettajien kanssa. Alle 18-vuotiaiden opiskelijavalinnasta sekä ohjauksesta on tarkempi kuvaus toimintakäsikirjassa.

6.2. Yhteistyö sairaalakoulun kanssa

Eiran aikuislukio tekee nivelvaiheen yhteistyötä Sophie Mannerheimin koulun kanssa. Sairaalakoulun opiskelijoilla on erityinen peruste siirtyä alaikäisinä aikuislukion tutkinto-opiskelijoiksi, mutta siitä huolimatta opiskelijan tuen tarve ja sen riittävyys Eirassa arvioidaan huolellisesti jo hakuvaiheessa. Sairaalakoulussa opiskelevat opiskelijat ja heidän huoltajansa saavat vuosittain tietoa Eiran aikuislukion opiskelumahdollisuuksista, aikuislukion erityispiirteistä, erityisestä tuesta ja alaikäisen opiskelijan hakuprosessista.

Sairaalakoulun peruskoulusta valmistuu opiskelijoita kautta vuoden ja heidät ohjataan kaikille opinto-ohjaajille Eirassa. Opinto-ohjaajat ovat yhteydessä opiskelijoiden tukiverkostoihin ja huoltajiin lukio-opintojen alusta lähtien. Heidän ohjauksessaan ja tukemisessaan lukio-opintoihin tehdään yhteistyössä alusta lähtien Eiran aikuislukion erityisopettajan kanssa. Näiden opiskelijoiden ohjaamisessa erityisen tärkeää on oikein mitoitettu opintosuunnitelma ja olemassa olevien tukiverkostojen huomioon ottaminen. Alaikäisten opiskelijoiden ohjauksessa huomioidaan herkästi terveydentilan muutosten vaikutuksia koulunkäyntiin sekä ohjataan opiskelijaa hänen niin toivoessaan takaisin nuorisoasteen koulutuksiin tai muihin toisen asteen koulutuksiin.

6.3. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus TUV

Mikäli peruskoulun päättäneen opiskelijan kielelliset tai muut valmiudet eivät riitä lukio-opinnoissa menestymiseen, hänellä on mahdollisuus hakea TUV-koulutukseen. TUV-koulutus on maksimissaan yhden lukuvuoden mittainen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus. Eiran TUV-koulutusta järjestetään yhteistyössä Eiran perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja pääkaupunkiseudun ammatillisten oppilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Jokaiselle TUVA-opiskelijalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja suunnitelma jatko-opinnoista. Opiskelusuunnitelma voi sisältää perusopetuksen vahvistavia opintoja, lukio-opintoihin tai ammatillisiin opintoihin valmentavia opintoja ja varsinaisia lukio-opintoja sekä ammatillisia opintoja ja työelämään valmentavia opintoja. Opiskelijat tutustuvat lukuvuoden aikana toisen asteen opintoihin ja hakevat yhteishaussa opintosuunnitelmansa mukaisesti lukioon tai ammatilliseen oppilaitokseen. Tutkintoon valmentavasta koulutuksesta voi myös siirtyä joustavasti toisen asteen koulutukseen kesken lukuvuoden, mikäli valmiudet opinnoissa menestymiseen ovat olemassa. TUVA-koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi myös alle 18-vuotiaita opiskelijoita. Alaikäisten huoltajille järjestetään vanhempainilta ja heillä on mahdollisuus osallistua myös ohjaustilanteisiin, opiskelusuunnitelman laatimiseen ja yhteishakuun.

6.4. Yhteistyö muiden lukioden kanssa

Eiran aikuislukioon siirtyy opiskelijoita nuorisolukioista ja aikuislukioista. Siirtymävaiheessa opinto-ohjaajat tekevät tarvittaessa yhteistyötä opinto-ohjaajien, kuraattorien, erityisopettajien ja alle 18-vuotiaiden osalta opiskelijan huoltajien kanssa. Lukioden opinto-ohjaajille annetaan tarpeen mukaan tietoa aikuislukion opinnoista ja siirtymisestä Eiran aikuislukioon.

Opinto-ohjaajat osallistuvat pääkaupunkiseudulla toimivien aikuislukioden ja yksityiskoulujen opinto-ohjaajien verkostotapaamisiin, joissa on mahdollista jakaa ja saada tieto ohjauksen näkökulmasta lukion kehittämiseen ja tehostaa yhteistyötä siirtymävaiheessa.

6.5 Ammatillisten oppilaitosten kanssa tehtävä kaksoistutkintoyhteistyö

Yhteistyötä toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa tehdään erityisesti niiden koulujen kanssa, joiden kanssa Eira on tehnyt yhteistyösopimuksen. Yhteistyökoulujen opiskelijat tekevät Eirassa joko kaksoistutkinnon tai ammatilliseen tutkintoon kuuluvia yhteisiä ja valinnaisia tutkinnon osia. Ohjaukselliseen yhteistyöhön kuuluvat opiskelijoiden infot, perehdytykset ja henkilökohtaiset ohjaukset sekä yhteistyö ohjaushenkilöstön kanssa. Yhteistyökoulun ohjaushenkilöä tiedotetaan säännöllisesti opiskelijoiden opintojen etenemisestä ja päivitetään heidän kanssaan vuosittain mahdolliset opintovaatimusten muutokset. Opiskelijoiden ohjauksellinen päävastuu on yhteistyökouluilla.

6.6. Yhteistyö muiden ammatillisten oppilaitosten kanssa

Eiran aikuislukion opinto-ohjaajat seuraavat ammatillisten oppilaitosten koulutustarjontaa ja hakeutumisprosesseja vuosittain, jotta opiskelijat saavat oikeanlaista tietoa siirtymävaiheessa. Opiskelijoita ohjataan osallistumaan myös ammatillisten oppilaitosten yleisiin infotilaisuuksiin sekä hankkimaan itse tietoa ammatillisista tutkinnoista oppilaitosten kotisivuilta sekä valtakunnallisilta sivuilta. Siirtymävaiheessa opinto-ohjaajat ovat tarvittaessa yhteydessä ammatillisiin oppilaitoksiin yhdessä opiskelijan kanssa.

6.7. Yhteistyö muiden ulkopuolisten verkostojen kanssa

Opinto-ohjaajat toimivat yhteistyössä pääkaupunkiseudulla toimivien eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään Ohjaamojen, TE –palveluiden, KELAn, etsivän nuorisotyön toimijoiden ja muiden opiskelijan tukiverkostojen kanssa.

Ohjauksellista yhteistyötä tehdään esimerkiksi tiedottamalla Eiran aikuislukion tarjonnasta eri yhteistyötahoille ja ohjaamalla opiskelijoita tarpeen mukaan eri toimijoiden palveluiden piiriin. Jatko-ohjausta voidaan tehdä yhteistyössä Ohjaamojen kanssa. Osa Eiran aikuislukion opiskelijoista kuuluu KELA:n, sosiaalitoimiston tai TE-toimistojen tukipalvelujen piiriin. Yhteistyössä on kysymys sekä opiskelijan koulunkäynnistä että siihen sidotusta toimeentulosta. Yhteistyön muotoja ovat esimerkiksi opintosuunnitelman ja erilaisten lausuntojen tekeminen. Opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan kuuluvien opintojen etenemistä seurataan KOPO-järjestelmän avulla yhdessä toimistohenkilökunnan kanssa. Opintojen keskeytyessä tai opiskelijan kadotessa tavoittamattomiin, yhteistyötahoja ovat pääkaupunkiseudun etsivän nuorisotyön toimijat.

6.8. Yhteistyö URHEAn kanssa

Eiran aikuislukio on mukana URHEAn pääkaupunkiseudun kouluverkostossa ja on sitoutunut urheiluakatemian tavoitteiden mukaisesti tukemaan urheilijoiden opiskelua koulun antamien joustavien järjestelyjen ja ohjauksen keinoin. Opiskelijoille tarjotaan normaalia joustavammat mahdollisuudet suorittaa opintojaan harjoittelu- sekä kilpailukausi huomioiden. Urhea-opiskelijoita ohjataan heidän urheilu-uransa vaiheen ja tavoitteiden mukaisesti niin, että opinnot joustavat, mutta tukevat urheilu-uraa ja/tai urheilu-uranjälkeisen koulutuspolun löytämistä.

Urhea tiedottaa Eiran aikuislukion tarjoamista opetusjärjestelyistä ja ohjauksesta verkostossa oleville sekä tiedottaa Eiran yhteyshenkilöitä Urhean järjestämistä kouluttajien verkostotapahtumista. Opinto-ohjaaja seuraa URHEAn toimintaa ja tiedottaa urheiluvia opiskelijoita verkoston toiminnasta ja URHEA-statusen hakemisesta. URHEA puolestaan päättää kenet se ottaa verkostonsa palveluiden piiriin, on yhteydessä lajiliittoihin. URHEA opiskelijoista vastuussa oleva opinto-ohjaaja on lukuvuosittain yhteydessä URHEAn koordinaattoriin ja päivittää opiskelijoiden tilanteen.

6.9. Korkeakouluyhteistyö sekä työelämä-, yrittäjyys- ja kansainvälisyysosaaminen osana eiralaista ohjausta

Eiran aikuislukion opetus on järjestetty siten, että opiskelijalla on mahdollisuus vahvistaa kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan aikuislukio-opintojensa aikana. Opiskelija saa mahdollisuuden tutustua korkeakouluopintoihin lukio-opintojen aikana. Ohjauksessa tiedotetaan, neuvotaan ja kannustetaan näiden teemojen pariin.

Eirassa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät opiskelijan korkea-asteen opintoihin sekä yritys- ja työelämään liittyvää tuntemusta ja vahvistavat opiskelijan kansainvälisyysosaamista. Tätä osaamista opiskelija saa eri oppiaineiden opintojaksojen osana. Lisäksi opiskelija voi syventää omaa osaamistaan ja sisällyttää sen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan seuraavilla tavoilla:

- 1) Opiskelija valitsee teemaan kuuluvaan opintojakson
- 2) Opiskelija valitsee näitä teemoja osaksi opinto-ohjauksen opintojaksoa

Opiskelija kirjaa omaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan millä tavalla ja millä tasoilla hän toteuttaa korkeakouluyhteistyön, työelämä-, yrittäjyys- ja kansainvälisyysosaamisen osana aikuislukio-opintoja. Toteuttaminen lähtee opiskelijan tarpeesta, mutta ohjauksessa pyritään laajentamaan ja mahdollistamaan opiskelijalle uusia näkökulmia.

6.9.1. Korkeakouluyhteistyö ohjauksessa

Opiskelijaa kannustetaan ohjauksessa huomioimaan korkeakouluopintojen valintaperusteet henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa ja ylioppilaskirjoitussuunnitelmaa laadittaessa. Samoin ohjauksessa huomioidaan opiskelijan aikaisemmat kokemukset

korkeakouluopinnoista sekä tulevaisuuden tavoitteet. Eiran aikuislukiossa on tarjolla korkeakouluopintoihin liittyvä opintojakso, jonka sisällöstä ja tavoitteista on tarkempi kuvaus opetussuunnitelmassa. Korkeakouluopinnot pyritään suunnittelemaan osaksi lukio-opintoja niin, että ne palvelevat ja avartavat opiskelijan uratavoitteita ja urasuunnitelmaa. Korkeakouluopintoja suunniteltaessa opiskelijalla on käytössä kansalliset ja kansainväliset tieto- ja neuvontapalvelut.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytetään sekä laaja-alaiseen osaamiseen, että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Koko koulun ohjauksella pyritään kannustamaan opiskelijaa tutustumaan eri korkeakoulujen mahdollisuuksista. Opiskelija saa aineenopettajalta tietoa oppiaineeseen liittyvästä korkeakouluyhteistyöstä.

Korkeakouluyhteistyötä kehitetään jatkuvasti. Lukuvuosittain päätetään mahdolliset kahdenkeskiset tai erilaisten verkostojen kautta tarjottavat mahdollisuudet. Näistä opiskelijoita tiedotetaan lukuvuosittain.

Eiran aikuislukion henkilöstöä kannustetaan oman osaamisen päivittämiseen osana korkeakouluyhteistyötä koko koulu ohjaa- periaatteen mukaisesti.

6.9.2. Yrittäjyys, työelämävalmiudet ja yhteistyö työelämän kanssa

Eiran aikuislukion opiskelijoiden mahdollinen aikaisempi työelämäkokemus otetaan huomioon ohjauksessa. Opiskelijoita kannustetaan tunnistamaan omia työelämävalmiuksiaan ja kehittämään niitä. Lisäksi opiskelijoiden omia kokemuksia työelämästä ja yrittäjyydestä voidaan ohjauksessa hyödyntää esimerkiksi vertaisohjauksen avulla.

6.9.3. Kansainvälinen osaaminen osana ohjausta

Eiran aikuislukiossa kansainvälisyys nähdään koko koulun voimavarana. Ohjauksessa pyritään vahvistamaan aikuisopiskelijoilla jo olevaa kansainvälistä osaamista sekä tukemaan opiskelijoiden kiinnostusta kansainvälisen osaamisen kehittämiseen. Opiskelijoita tuetaan

heidän mahdollisissa kansainvälisissä ura- ja jatko-opintosuunnitelmissaan ja ohjataan tarvittaessa tutustumaan tarjolla olevaan kansainvälisyyden opintojaksoon.

Eiran aikuislukiossa kansainvälistä arkipäivää on kulttuurien ja kielten moninaisuus. Lukuvuosittain päivitettävässä opetustarjonnassa on tarjolla monipuolinen kielitarjonta. Opiskelijoita kannustetaan tutustumaan uusiin kieliin ja ottamaan omien kiinnostusten mukaisesti useampia kieliä osaksi ylioppilastutkintoaan. Opiskelijoita kannustetaan tunnistamaan heidän kansainväliseksi osaamiseksi toisen kotimaisen kielen taito sekä opiskelijoilla mahdollisesti oleva muu kielitaito.

Lukio-opintojen aikana opiskelijoita kannustetaan etsimään monipuolisesti tietoa kansainvälistymisen muista vaihtoehtoista sekä vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, aktiivisesti kansainvälistyvän henkilökunnan kansainvälistä tietoa ja osaamista, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, omaehtoisia tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja. Opiskelijoilla on myös mahdollisuus yhdistää kansainvälistä kiinnostustaan työelämäosaamisen kokonaisuuteen sekä korkeakouluopintoihin tutustumiseen.

7. Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

Ohjauksen sisällöillä, menetelmillä ja työtavoilla tuetaan opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä. Sisältöjen, menetelmien ja työtapojen osalta esitetään tarkennukset lukuvuosittain laadittavassa suunnitelmassa.

7.1 Sisällöt

Eiran aikuislukiossa ohjauksen sisällöissä huomioidaan aikuislukion opiskelijoiden ohjaukselliset tarpeet kokonaisvaltaisesti. Ohjaus on järjestetty opiskelijalähtöisesti niin, että siinä on otettu huomioon elinikäisen ohjauksen mukaisesti tieto-, neuvonta ja ohjauspalvelut. Ohjauksen sisällöissä huomioidaan aikuislukio-opiskelijoiden tarpeet itseohjautuvuuteen kasvamiseen sekä tarpeet ohjauksen suurempaan tukeen. Ohjauksen sisällöissä otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset opiskelu- ja työhistoriat ennen aikuislukiota, opiskelijoiden oppimisvalmiudet sekä elämäntilanne aikuislukion aikana ja aikuislukion jälkeiseen elämään.

liittyvät uratavoitteet. Ohjauksen sisällöissä otetaan huomioon suomalainen koulujärjestelmä, työelämästä ja työmarkkinoilta tarvittavat tiedot ja siellä tarvittavat valmiudet sekä opiskelijan henkilökohtaisen urasuunnitelman kokonaisuuteen liittyvät asiat. Ohjauksessa kulkee rinnakkain ohjauksellinen lähestyminen sekä neuvontaan liittyvät ulottuvuudet. Sisältöjen saatavuudella pyritään tukemaan opiskelijan itseohjautuvuutta. Opiskelija voi hahmottaa ja rakentaa omaa ohjauksellista sisältöä esimerkiksi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman avulla.

Ohjauksen sisältöjä ovat esimerkiksi:

- opiskelijan elämäntilanne ja verkostot
- oppimiseen liittyvät asiat
- opintojen suunnitteluun, opintojaksojen suorittamiseen ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvät asiat
- opiskelijan elämänhistoria
- opiskelijan tulevaisuuden tavoitteet
- opiskelijan ura- ja jatko-opintovalmiuksien lisääminen
- suomalaisen koulutusjärjestelmän tarjoamat mahdollisuudet
- opintojen laaja-alainen suunnittelu
- opiskelijalle lausunnot opintojen etenemisestä
- oppilaitoksen ohjauksellinen näkökulma verkostopalavereissa (KELA, TE-toimisto, sosiaalitoimi)
- työelämätietoisuus
- oppimaan oppimiseen liittyvät teemat
- opiskelijan hyvinvointi, kasvu ja kehitys
- opiskelijan erityistarpeet
- jatko-opinnoissa, työelämässä ja kansainvälistyvässä opiskelu- ja työelämässä tarvittavat valmiudet

7.2. Menetelmät

Ohjauksen menetelmissä painottuu Eiran aikuislukiossa ohjauksen ammattilaisten ohjauksellinen asiantuntijuus, joka on kehittynyt koulutuksen ja ohjauksen kentällä saadun oppimisen kautta. Ohjauksen toimijat kehittävät omaa menetelmällistä osaamista niin, että se on tulevaisuusorientoitunutta, tutkimusperusteista sekä aikuislukion ainutlaatuisuuden huomioiva. Ohjauksen menetelmistä opitaan toisilta ohjauksen toimijoilta verkostoissa niin oppilaitoksen sisällä kuin oppilaitoksen ulkopuolella. Ohjauksen menetelmillä kannustetaan rohkeisiin kokeiluihin, jotka tukevat opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä

tulevaisuusorientoituneessa ohjauksessa. Ohjauksen menetelmien käytössä otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Ohjauksen menetelmissä otetaan huomioon erilaiset toimintaympäristöt. Eiran aikuislukion ohjauksessa hyödynnetään pääkaupungin tarjoamat laajat mahdollisuudet ohjauksen toimintaympäristönä. Eiran aikuislukion ohjauksessa on mahdollista hyödyntää muun muassa kirjastojen, korkeakoulujen, työpaikkojen ja yritysten fyysisiä ja sähköisiä toimintaympäristöjä.

Ohjauksen toimijoiden menetelmiä ja toteutustapoja ovat esimerkiksi:

- infot, perehdytykset ja neuvonta
- koulun kotisivuilla oleva ohjauksellinen materiaali
- muissa sähköisissä ympäristöissä olevat materiaalit
- koulutasoinen tiedottaminen
- opinnoista tiedottaminen
- henkilökohtainen ohjaus
- vertaisohjaus
- ohjauksen opintojakso
- pienryhmissä tapahtuvat ohjaukset
- opiskelijoiden tarpeista lähtevät tulevaisuusorientoituneet menetelmät

7.3. Työtavat

Eiran aikuislukiossa ohjauksen toimijat kehittävät ja rakentavat työtapoja lukuvuosittain. Opinto-ohjaajat, jotka kantavat päävastuun oppilaitoksen ohjauksesta ja seuraavat aktiivisesti uusia työtapoja, jotka tukevat aikuisopiskelijoiden opinto- ja uraohjauksellista kokonaisuutta. Työtavoissa otetaan huomioon opiskelijoiden erityiset tarpeet. Uuden opetussuunnitelman mukaisesti urasuunnitelma ja uratavoitteet on otettu työtavoissa entistä paremmin huomioon. Työtavoissa huomioidaan opiskelijan aktiivisuus, mutta myös ne opiskelijat, jotka tarvitsevat laajempaa ohjauksellista tukea. Ohjauksen työtavoissa on otettu huomioon omaaloitteisuus, suunnitelmallisuus, ratkaisukeskeisyys sekä painotetaan opiskeluissa tarvittavan työnteon merkitystä. Ohjauksen työtavoilla pyritään antamaan aikuisopiskelijalle eväät selviytyä muuttuvissa tilanteissa. Painopisteenä on opiskelijan oman aktiivisuuden

herättäminen ja tukeminen. Ohjauksen työtavoissa on tiedostettu, että kaikilla aikuislukiossa opiskelevilla ei ole valmiuksia opintojen alkuvaiheessa itseohjautuvuuteen, vaan ohjauksellisia metataitoja täytyy opetella.

Työtapoja

- työtavoissa huomioidaan sosiaalisen oikeuden mukaisuuden ja kestävän kehityksen mukaiset periaatteet
- ajasta ja paikasta riippumaton ohjaus
- yksilöohjaus
- ryhmäohjaus
- intensiivinen seuranta
- itseohjautuvuus

8. Ohjauksen arviointi ja kehittäminen

Eiran aikuislukiossa ohjauksen kehittäminen perustuu lukuvuosittain tehtävään arviointiin sekä jatkuvaan arviointiin. Ohjauksen toimijat kuuntelevat opiskelijoiden toiveita ohjauksen järjestämisen ja kehittämisen suhteen. Ohjauksen arvioinnossa ja kehittämisessä otetaan huomioon ohjauksen sisäinen, koko koulun ja valtakunnan tason arviointi. Opinto-ohjaajat arvioivat omaa toimintaansa lukuvuosittain olevassa suunnittelu- ja arviointipäivässä. Arvioinnin ja kehittämisen painopistealueet valitaan lukuvuosisuunnitelman mukaisesti. Ohjauksen toimintaa arvioitaessa pyritään ottamaan huomioon tämän asiakirjan mukaisesti ohjauksen järjestämisen kokonaisuus.

Ohjauksen toiminnan kehittämisessä lähdetään opiskelijälähtöisesti liikkeelle. Ohjauksen toiminnan kehittämisessä ja arvioinnissa on Eiran aikuislukiossa otettu tutkimusperusteinen lähestyminen. Opiskelijoilta kerätään palautetta toiminnasta ja huomioidaan valtakunnalliset suositukset ja kyselyt ohjauksen kehittämisen osalta. Opinto-ohjaajat arvioivat säännöllisesti omaa työskentelyään ja omaa ammatillista kehittymistä. Arvioinnin kohteena voi olla ohjauksen saavutettavuus, esteettömyys, tasa-arvo, laatu, toimijoiden työtehtävä, toiminnan avoimuus ja yhdenvertaisuus. Kehittämisessä otetaan huomioon ohjauksen ammattilaisten yksilölliset kehittämistarpeet. Lukuvuosittain arvioidaan ja seurataan ohjauksen

valtakunnallisia ja kansainvälisiä virtauksia, jotta pystymme tarjoamaan ensiluokkaista ohjausta. Ohjauksen palveluissa mukana olevien ammattitaidosta, hyvinvoinnista ja korkeasta ammattietiikasta halutaan pitää huolta arvioinnin ja kehittäminen avulla. Ohjauksen arvioinnissa voidaan huomioida esimerkiksi verkostoista ja ohjauksen koulutuksessa olevien opiskelijoiden kautta tuleva palaute ja kehittämisideat.

Tavoitteena on, että arviointi ohjauksen tiimin sisällä tehdään puoli vuosittain samalla kun toimintaa suunnitellaan. Arvioinnissa huomioidaan ohjauksen ryhmän sisäinen toiminta ja lukuvuosittain olevat painopistealueet, mutta myös koko koulu näkökulma sekä erityisesti opiskelijoiden tarpeet otetaan arvioinnissa huomioon. Opinto-ohjaajien tekemässä omassa sisäisessä arvioinnissa otetaan huomioon oppilaitoksen lukuvuosittain laadittavan opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma ja sen painopistealueet. Eiran aikuislukion johto huolehtii, että ohjauksen toimijoilla on riittävät resurssit ja aika ohjauksen kehittämiseen.

Arvioinnin ja kehittämisen mahdollisia toteuttamistapoja:

- kyselyt opiskelijoille (ei ainoastaan opinto-ohjaajien toiminta vaan koko koulu ohjaa periaatteen mukainen toiminta).
- kysely koko henkilöstölle
- kyselyt opinto-ohjauksen tiimille
- vertaisarviointi ohjauksen sisäisestä työskentelystä (esim. työnohjaajan avustuksella)
- yksilöllinen työnohjaus oman ammattitaidon ja jaksamisen ylläpitämiseen
- menetelmälliset työtavat
- ohjausalan tutkimuksen ja koulutuksen aktiivinen läsnäolo koulun arjessa